

بررسی عوامل مرتبط با مدیریت پسماندهای خانگی روستایی

پروانه صفری الموتی^۱، علی شمس^۲

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد توسعه روستایی دانشگاه زنجان، ^۲ استادیار دانشکده کشاورزی، دانشگاه زنجان

Shams@Znu.ac.ir

یکی از مهم‌ترین مشکلات و نگرانی‌های زیست‌محیطی روستاها در تمامی کشورهای دنیا نحوه مدیریت پسماندهای روستایی می‌باشد. متأسفانه مدیریت ناصحیح این پسماندها می‌تواند منجر به پیامدهایی از قبیل زیان‌های اقتصادی، از بین رفتن منابع و آلودگی شدید محیط‌زیست گردد. مدیریت پسماند به عنوان یکی از ابزارهای اثربخش در ارتقاء وضعیت بهداشت محیط روستاها، کاهش فشارهای زیست‌محیطی، کاهش مصرف منابع و کاهش هزینه‌های تحمیل شده بر جامعه ضروری است. مطالعات متعددی توسط محققان درخصوص عوامل مرتبط با رفتارهای مدیریت پسماند انجام گردیده است و لذا نیاز است که نتایج این مطالعات نیز به طورکلی مورد بررسی و تحلیل قرار گیرد. بنابراین این مطالعه با استفاده از روش فراتحلیل و با هدف جمع‌بندی این مطالعات و اولویت‌بندی عوامل مرتبط با رفتارهای مدیریت پسماند صورت گرفت. جامعه آماری مورد مطالعه، مقالات موجود در پایگاه‌های اطلاعاتی داخلی و خارجی با کلید واژه مدیریت پسماند بود ($n=20$). نتایج نشان داد مهم‌ترین عوامل مرتبط با رفتارهای مدیریت پسماند برحسب ترتیب و فراوانی شامل سن، جنسیت، سطح تحصیلات، نگرش، بعد خانوار، درآمد، دانش، شرکت در برنامه‌های آموزشی مرتبط، تبلیغات رسانه‌ای و مسؤولین محلی می‌باشد. همچنین نتایج نشان می‌دهد ویژگی‌های دموگرافیکی افراد مهم‌ترین عامل در رفتارهای مدیریت پسماند آنان مطرح است. لذا نیاز است که جهت مدیریت بهتر پسماندها برنامه‌های آموزشی هدفمند و متناسب با مخاطبان هدف طراحی و اجرا گردد.

واژه‌های کلیدی: توسعه روستایی، محیط‌زیست روستا، مدیریت پسماند، فراتحلیل